

NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 2009

Dokumentasjon av nordsjødykkingen

*Et av de over 5000
foto som ble samlet inn
i prosjektet er fra trykk-
kammeret på Buldra.
Foto: Bjørn W. Kahrs*

I 2004 fikk Norsk Oljemuseum i oppdrag fra kommunalkomiteen på Stortinget å dokumentere historien om nordsjødykkingen og pionerdykkerne og formidle denne både gjennom et historisk bokverk og en utstilling om temaet. Prosjektet ga oss en enestående mulighet til å framskaffe, systematisere og ta vare på dokumentasjon fra en særegen arbeidsplass og en spesiell epoke i norsk oljehistorie. Denne delen av oljehistorien ville lett kunne forvitne dersom ikke kildene ble samlet inn og systematisert så raskt som mulig.

Nå er innsamlingsarbeidet slutført, og vi vil rette en takk til alle dykkere og andre som har bidratt med foto, film, lyd, dokumenter, tegninger, nedtegnelser, beretninger, logger, brosjyrer, gjenstander og annet arkivmateriale som dermed er blitt tatt vare på og vil være tilgjengelige

Trude Meland (f. 1971) arbeider med dokumentasjon og forskning ved Norsk Oljemuseum. Meland er utdannet cand. polit. med hovedfag i historie ved Universitetet i Bergen. Hun har tidligere arbeidet med prosjekter for blant annet Universitetet i Bergen og Byarkivet i Bergen.

for alle som i fremtiden vil studere dette dramatiske kapittelet i norsk arbeidslivshistorie.

Prosjektet startet med å sende ut en forespørsel til dykkere, selskaper, institusjoner og andre som har arbeidet med den petroleumsrettede dykkingen på norsk sokkel, om de hadde dokumentasjon, foto og lignende. Det ble sendt ut mellom 90 og 100 brev til forskjellige aktører. Dette førte ikke til den store tilstrømningen av kilder, men etter hvert som de forskjellige aktørene ble kontaktet direkte, ble det resultater. Flere og flere fikk kjennskap til prosjektet som var på gang på Norsk Oljemuseum, og det kom stadig henvendelser fra forskjellige hold om gjenstander eller foto eller andre ting av interesse som oljemuseet ønsket å ta vare på det. Selv om prosjektet nå er sluttført tar museet selvsagt imot ytterligere dokumentasjon, hvis noen brenner inn med noe.

Dokumentasjonen omfatter flere kategorier. Mer enn 5000 foto er samlet inn. De fleste av disse er gitt av dykkerne selv. Fotoene har blitt digitalisert og lagt inn i en database. I mai 2009 ble 3300 av disse lagt ut

Museet er stolt over den store fotosamlingen som nå er tilgjengelig på våre nettsider.

Foto: Jan Egil Pettersen

på museets hjemmeside – <http://www.norskolje.museum.no/>. Nesten like viktig som fotoene i seg selv er det å få informasjon til motivene. Til det har vi fått god hjelp av flere dykkere. De som har vært inne på nettsidene vil se at det fortsatt mangler en god del informasjon. De som vet noe mer om bildene, være seg hvem som er avbildet, når og hvor bildet er tatt, hvilke operasjoner som utføres eller hvilket utstyr som blir brukt, kan gjerne sette seg ned og skrive ned det de vet og sende det til oss. Det vil gjøre samlingen mer verdifull.

Blant dykkerfotoene ligger også bilder av museets samling av gjenstander. Det finnes ca 100 dykkergjenstander i museets samlinger. De fleste er små, men også noen store og tunge gjenstander har funnet veien til museet. Vi har nå drakter, en fin samling av hjelmer og masker og verktøy som er brukt i sjøen, som fastnøkler, brennere og slegge. Samlingen inneholder også en dykkerklokke, ROVer og former til å støpe bly til blybeltene. Mye kom inn i forbindelse med ferdigstillelsen av utstillingen. Både dykkefirma og privatpersoner viste seg svært sjenerøse. En del av gjenstandene kan publikum se i utstillingen om Nordsjødykkerne som åpnet på museet i juni 2009. Resten befinner seg i museets magasin, men de er avfotografert og registrert og kan ses på museets hjemmeside. De tidligste dykkerdraktene for eksempel, er blitt meget skjøre og blir tatt vare på i museets magasin.

Når det gjelder arkivmaterialet omfatter det alt fra dokumentasjon fremlagt i diverse rettssaker, manualer, norske og utenlandske dykkertabeller, logger, avisclipp og rapporter. Mye av arkivmaterialet kommer fra dykkernes private samlinger. Men også Statoils dykkeravdeling har

Flere av dykkegjenstandene kan oppleves i utstillingen på Norsk Oljemuseum. Blant annet er en autentisk dykker kledd opp i utstyr fra 1980-tallet. Her kan en se Kirby Morgan maske, varmtvannsdrakt, umbilicalen som sørget for livsviktig luftforsyning, i tillegg til varmtvann til drakten, strømforsyning og kommunikasjon, bail-out flasken med nødluft, stovler og oxy-arcbrenner til å kappe rør eller lignende i vannet.

Foto: Jan A. Tjemsland/NOM

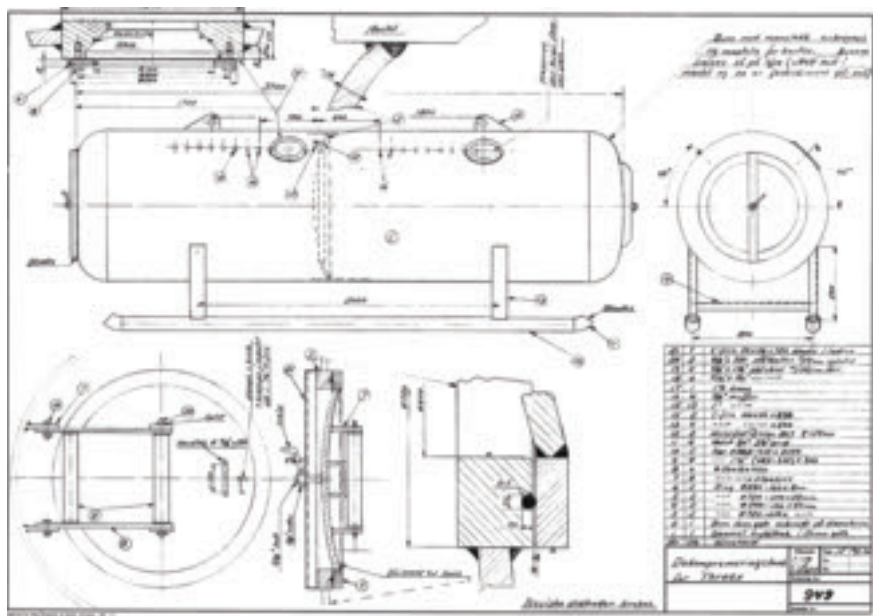
Museet har gjennom prosjektet fått en fin samling med hjelmer som kan beskues i utstillingen «Nordsjødykkerne». Foto: Jan A. Tjemsland/NOM

latt museet kopiere deler av deres arkiv. Også dykkerorganisasjonene har bidratt. Bakgrunnsmateriale til Knut Ørjasæter sin bok er også overlevert museet. I omfang utgjør arkivet 55 arkivbokser, samt 2,5 hyllemeter med permer. I tillegg kommer mye dokumentasjon i digital form.

Det ble i forbindelse med skriving av boken «Nordsjødykkerne» foretatt 33 intervjuer som er skrevet ned og tatt vare på.

I tillegg har museet digitalisert og registrert 48 filmer og 15 lydfiler. Lydfilene er for det meste fra NSDAs rettssak. Men det finnes også autentisk lyd fra dykk.

I oljemuseets bibliotek er det 135 bøker som omhandler dykking i tillegg til artikler, konferanserapporter, akademiske avhandlinger og periodika.

Dekomprimeringstank. Tegning av trykkammer laget for ThreeX i 1970.

Elin Lally overrakte museet en større samling brev hennes far skrev til sin sønn, hvor han fortalte om livet som dykker, i tillegg til sertifikater, bilder og annen dokumentasjon. Thomas Michael Courtney Lally omkom under et dykk på Ekofisk i 1971. Giver: Elin Lally

Det har vært et stort arbeid for ansatte ved oljemuseet å samle inn, systematisere, registrere og digitalisere dokumentasjonen til Nordsjødykkingen. Dette arbeidet hadde ikke latt seg gjøre uten hjelp fra de som kjenner miljøet best, dykkere, undervannsselskaper, oljeselskap og andre som har hatt direkte tilknytning til dykkermiljøet. De skal alle ha takk, og vi håper at resultatet vil være til glede for involverte parter og det allmenne publikum for ettertiden.

Givere av foto:

Børre Børretzen, Ulf Lars Fredriksson, Elin Lally, Lars Bjarne Hakestad, Hans Claesson, Øistein Berge, Bjørn Kahrs, Sigurd Tore Anda, Institutt for Kontinentalsokkel Undersøkelser IKU, Statoil, Jan B's foto, Erling Svendsen, Stolt Comex, Per Birkeland, Aksel Luhr, John Haugestad, ConocoPhillips, Jan Egil Pettersen, Henning Christensen, Ernst Amundsen, Einar Vik, Einar Andersen, Magne Vågslid, Leif Tore Skjerven, Geir Egil Skrunes, Lars Bjarne Hakestad, Johannes Emil Starumøy, Geir Ivar Jørgensen, Total, Torger Berge, Anders Lindahl, Per Arne Jacobsen, Ivar Engeberg, Tor Jan Wiik, Rolf Guttorm Engebretsen, Elf Aquitaine Norge A/S, Halliburton Co, Acergy, Trond Hansson, Håkon Lavik, Nutec.

Givere av gjenstander:

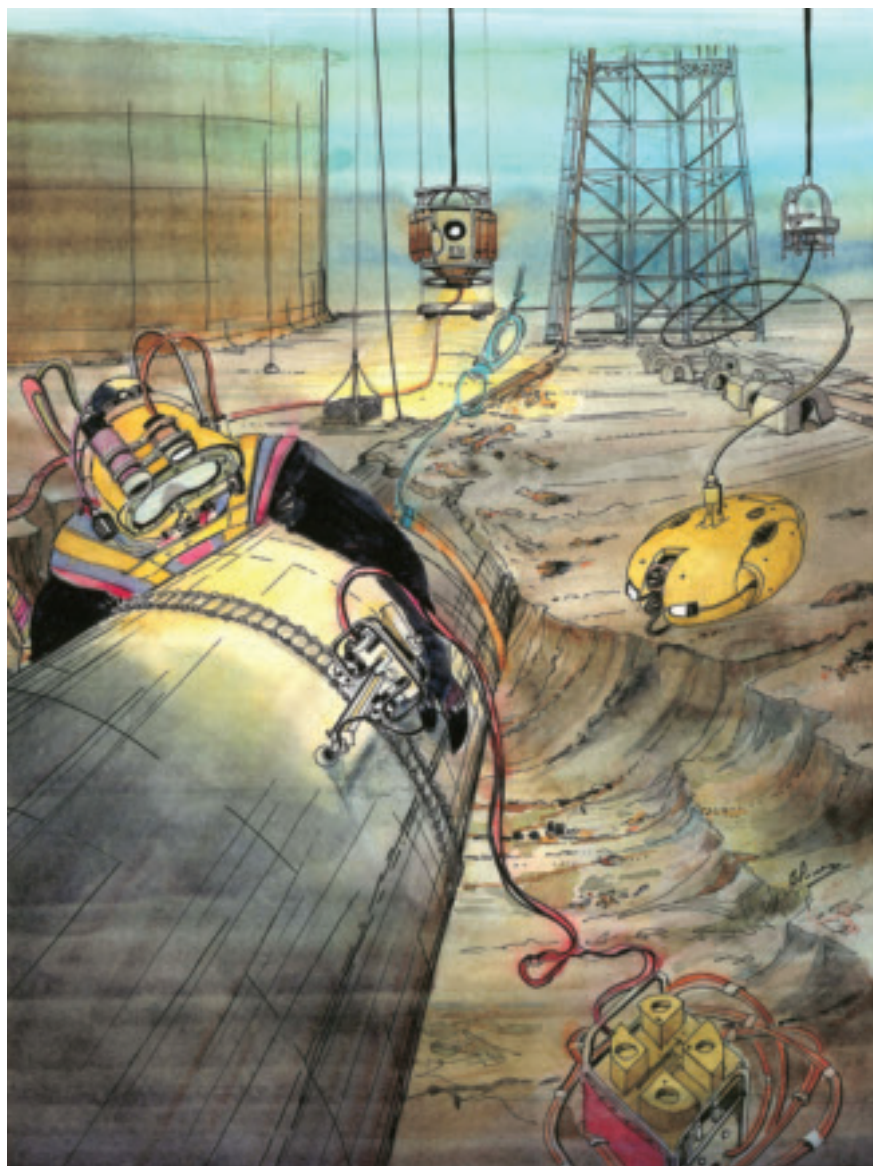
NUI, Morsk Oljeforsikringspool, Odd Bergs rederi AS, Oljedirektoratet, Institutt for Kontinentalsokkel Undersøkelser IKU, Sub Sea Dolphin, Ronald William Imrie, Halliburton Co, Bofors Celsius, Aksel Luhr, ConocoPhillips, Bjørn W. Kahrs, Statoil, Ivar Engeberg, Tor Jan Wiik, Børre Børretzen, Einar Andersen, Øyvind Leon Eriksen, Comex, Flemming Tollefsen, Acergy, Jan Egil Pettersen, Rolf Guttorm Engebretsen.

Givere av arkiv:

Jan Tore Wiik, Aksel Luhr, Per Harald Hjemgaard, Geir Ivar Jørgensen, Trond Henriksen, Hans Claesson, Einar Wold Svendsen, Jon Rickard Salemonsden, Bjørn W. Kahrs, Martha Birkeland, Statoil, Terje Johansen, Rolf Guttorm Engebretsen, Knut Ørjasæter, Øistein Th.

Berge, Jens Smith Sivertsen, Jan Tore Wiik, Ernst W. Amundsen, Per Birkeland, Saga petroleum, Jan Egil Pettersen, Henning Christensen, Einar Vik, Statoil, Terje Johansen, Tor Resser, Geir Ivar Jørgensen, Jon Almås, Leif Tore Skjerven, Jim Rune Pettersson, John Haugestad

Givere av film/lyd: Norsk Hydro, NRK, IKU, Statoil, Elf Aquitaine Norge AS, Oceanering, Phillips Petroleum Company Norway, Stolt Nielsen Seaway, Jim Rune Pettersson, Paul Roy Pallesen, Trond Moss Henriksen, Per A. Jakobsen, Tor Jan Wiik, Stavanger Drilling AS, Per Harald Hjemgaard, Bjørn W. Kahrs.

*Et av flere farge-
trykk laget av Barry
Pearson.*